

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit .

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B1. Με βάση την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου σας να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες:

α. Οι ομοιότητες της λατινικής γλώσσας με την ελληνική οφείλονται μόνο στο γεγονός ότι ανήκουν στην ίδια γλωσσική οικογένεια.	
β. Η λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των Λατίνων, δηλαδή των κατοίκων της περιοχής του Λατίου, στην οποία βρίσκεται και η Ρώμη.	
γ. Ένας Έλληνας από τον Τάραντα, ο Λίβιος Ανδρόνικος, απέδωσε στα λατινικά την <i>Οδύσσεια</i> του Ομήρου.	
δ. Η ρωμαϊκή λογοτεχνία δεν έχει επηρεαστεί από την αντίστοιχη ελληνική.	
ε. Το λατινικό αλφάβητο έχει ελληνική προέλευση: οι Ρωμαίοι γνώρισαν μια παραλλαγή ελληνικού αλφαβήτου από την ελληνική αποικία της Κύμης (8ος/7ος αι. π.Χ.).	
στ. Η τελευταία από τις εποχές της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η Μετακλασική εποχή.	
ζ. Οι Ρωμαίοι προσεγγίζουν τα ελληνικά πρότυπα μέσα από τη <i>δημιουργική-πρόσληψη</i> (<i>imitatio</i>) και τον <i>ανταγωνισμό</i> (<i>aemulatio</i>).	
η. Η κωμωδία είναι το τελευταίο είδος που ωριμάζει στη Ρώμη.	
θ. Κάθε Ρωμαίος λογοτέχνης συνήθως ασχολείται με πολλά λογοτεχνικά είδη.	
ι. Οι Ρωμαίοι παράγουν και νέα είδη: π.χ. η σάτιρα είναι ένα σχεδόν καθαρά ρωμαϊκό είδος.	

Μονάδες 10

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. modo	i. τρόπος ii. μόδα
2. perdit	i. καταδότης ii. περνώ
3. vespereum	i. εσπερινός ii. νυχτερινός
4. parvula	i. παύρος ii. μεγάλος
5. cucurrit	i. κουρδίζω ii. κουρσάρος

Μονάδες 10

B3. Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων, χρησιμοποιώντας κάθε φορά μία από τις παρακάτω λατινικές λέξεις/φράσεις: alter ego, homo sapiens, corpus, casus belli, tabula rasa.

i) Το _____ με τις επαναληπτικές ασκήσεις που έδωσε ο καθηγητής στην τάξη θα βοηθούσε τους μαθητές στις εξετάσεις.
ii) Θεωρείται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος αποτελεί εξέλιξη του _____.
iii) Ο απεσταλμένος κατέστησε σαφές στον ομόλογό του της γειτονικής του χώρας ότι οποιαδήποτε ενέργεια παραβίασης των συνόρων θα αποτελέσει _____.
iv. Σύμφωνα με τη θεωρία του εμπειρισμού, ο άνθρωπος γεννιέταικαι αποκτά γνώσεις μέσα από τις εμπειρίες και τις αισθήσεις του.
v. Ο πραγματικός φίλος είναι το, ένα «δώρο θεού» που μας συμπληρώνει.

Μονάδες 10

B4. Αντιστοιχίστε τις λατινικές λέξεις της Α στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη Β στήλη. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, λάβετε υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική λειτουργία του στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη Β στήλη δύο χαρακτηρισμοί περισσεύουν.

A'	B'
----	----

1. regum	i.γενική ενικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού γ' κλίσης
2. modo	ii. αφαιρετική ενικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού α' κλίσης
3. uxoris	iii. αιτιατική ενικού, θηλυκού γένους, επιθέτου β' κλίσης
4. maestam	iv.ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, επιθέτου γ' κλίσης
5. lacrimis	v.γενική πληθυντικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού γ' κλίσης
6. cultro	vi.ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, επιθέτου β' κλίσης, υποκοριστικό
7. consuli	vii.αιτιατική ενικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού β' κλίσης
8. vesperum	viii. ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, αναφορικής αντωνυμίας
9. quae	ix.αφαιρετική πληθυντικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού της α' κλίσης
10. tum	x.ονομαστική ενικού, ουδετέρου γένους, ερωτηματικής ουσιαστικής αντωνυμίας
11. parvula	xi.αφαιρετική ενικού, αρσενικού γένους, συγκοπτόμενου ουσιαστικού της β' κλίσης
12. quid	xii. επίρρημα του χρόνου, άκλιτος τύπος
13. mea	xiii.δοτική ενικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού γ' κλίσης
14. cur	xiv. αφαιρετική ενικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού β' κλίσης
15. tristis	xv. γενική ενικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού ε' κλίσης
	xvi. κλητική ενικού, θηλυκού γένους, κτητικής αντωνυμίας του α' προσώπου για

	έναν κτήτορα
	xvii. ερωτηματικό επίρρημα, άκλιτος τύπος

(Μονάδες 15)

B.5. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit.

filiola eius Tertia ad complexum patris cucurrit: στα παραπάνω αποσπάσματα να εντοπίσετε τα ρήματα και να τα μεταφέρετε στον παρατατικό, στον μέλλοντα, στον υπερσυντέλικο και στον συντελεσμένο μέλλοντα, διατηρώντας το ίδιο πρόσωπο και την ίδια φωνή. Για κάθε ρηματικό τύπο να γραφεί και το απαρέμφατο ενεστώτα.

(Μονάδες 15)

Μονάδες 30

B.6.α) Να σημειώσετε την ένδειξη Χ στο οικείο πλαίσιο, ανάλογα με το αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1. regum: γενική υποκειμενική στα septimus και ultimus		
2. modo: αφαιρετική του τρόπου στο perdit		
3. uxoris: επεξήγηση στο Lucretiae		
4. maestam: κατηγορούμενο του αντικειμένου eam		
5. cultro: αφαιρετική του τρόπου στο interficit		
6. rege: παράθεση στο Perse.		
7. filiae: άμεσο αντικείμενο στο dedit		
8. tristiculam: κατηγορούμενο στο eam μέσω του animadvertit		
9. mea: επιθετικός προσδιορισμός στο Tertia		
10. tibi: δοτική προσωπική κτητική στο accidit		

(Μονάδες 10)

B.6.β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit.

Να διακρίνετε τις προτάσεις στην παραπάνω περίοδο λόγου και να τις γράψετε (μονάδες 3). Να αναγνωρίσετε το είδος της πρώτης πρότασης, να γράψετε και να δικαιολογήσετε τον σύνδεσμο εισαγωγής (μονάδες 3), την εκφορά και τη λειτουργία της (μονάδες 4).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20